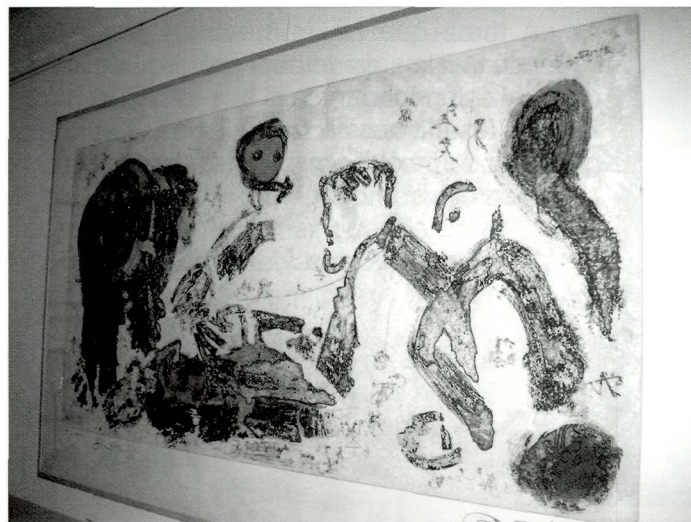

esdevenien l'obra d'art. Els materials i les tècniques van conèixer una revolució sense precedents... Si parlem de minimalisme, de *land art*, d'accions o *performances*, de *happenings*, de muntatges o instal·lacions, d'art objectual, d'art i llenguatge, dels orígens del videoart, del cinema pur, de la poesia visual o experimental, etc, parlem d'una manera diferent de practicar l'art, que connecta amb les avantguardes, el dadaisme, el moviment *fluxus*, etc. Jo vivia a París en aquella època, però venia molt a Barcelona i a Madrid, i em movia tant a França com aquí en aquests ambients i amb aquests compromisos. Ara, des d'aquest pedrís virtual, que em permet mirar enrere, veig que tot això, aquest substratum, aquesta vertebració, està a la base de la meva evolució, encara que procuro que tot el que faig no sigui el producte de l'aplicació de cap fórmula sinó una obra personal que ve d'uns coneixements, d'un viscut i d'una sensibilitat única.

- Quins artistes han influït en la teva obra?

M'agraden artistes de totes les èpoques. Des dels rupestres, primitius, anònims, mestres del passat, avantguardistes, dadaistes, surrealistes, minimalistes, conceptuals, pobres, joves i vells, etc. Contestar aquesta pregunta i donar els dos o tres noms de rigor com a artistes far, imprescindibles, per acabar donant a entendre que després ve el nom d'un mateix, sense dir-ho, és capitalitzar, manipular la pregunta i jo em nego a jugar aquest joc. M'agraden els artistes del seu temps que fan el que els pertoca, que són singulars, originals, que creen una manera pròpia, més enllà dels corrents, les modes i els *ismes*. Al capdavant, els artistes que són necessaris per teixir el fil de la història.

- En l'elaboració d'un autoretrat què destacaríes?

Un autoretrat es pot fer de moltes maneres: escultura, pintura, fotografia, *collage*, objecte, *readymade*, cinema... A mi m'agradaria que el meu autoretrat fos cinematogràfic, potser per allò que la imatge en moviment és la que millor puc assimilar a la meva realitat, és un projecte que tinc i si m'ho puc permetre el realitzaré. En l'elaboració d'un autoretrat hi ha la mirada interior, que és fonamental i que potser no coincideix amb la imatge exterior que es dona. Però l'essencial és aquesta mirada interior perquè és l'única que té capacitat reveladora. Un autoretrat és, al capdavant, una obra d'art més, i aquesta és sens dubte la seva qualitat essencial. I això té poc a veure amb cap mena de semblança amb la realitat. Un autoretrat ha de ser polièdric, com ho és el temps, fruit de la inquietud que suposa mirar-se dintre, de la joia o el dolor de descobrir quelcom de propi. I això donarà un traç, el primer, i després d'aquest en vindrà un altre de figurança, d'analogia, i com tots sabem el traç és infinit...

- Què se sent pel fet que importants museus i institucions comptin amb obres teves en les seves col·leccions permanents?

M'agrada molt que les meves obres estiguin en museus d'arreu del món, ja que això és una tasca de corredor de fons. Aquesta mateixa setmana a Arco, fira en què he estat amb la galeria Palma XII de Vilafranca del Penedès, el Reina Sofía ha adquirit una de les meves últimes obres realitzada conjuntament amb Antoni Miralda. És difícil de definir, en diem llibre d'artista, però també es podria considerar una instal·lació, ja que és objectual, multiobjecte, com una dotzena d'objectes en una capsa: una pel·lícula rodada l'any 1974 per en Miralda i jo, diferents evocacions de la I Guerra Mundial com una medalla de guerra, un bigoti de mariscal, una gorra alsaciana, una forma de trinxera, etc.

- Com són aquestes tècniques en què utilitzes gravat sobre tela, aiguafort amb digital? Has provat quelcom més?

La meva obra de gravat calcogràfic és molt extensa: he fet servir gairebé totes les tècniques del gravat -aiguafort, aiguatinta, punta seca, manera negra, vernís tou i fins i tot una mica el burí-, he fet litografies i serigrafies, però menys, i darrerament he emprat els procediments de l'estampa digital en alguna obra. He realitzat edicions a Anglaterra, França, Alemanya, Lleida, Barcelona i Madrid. En aquests darrers vint anys també he fet bastants monotips.

-Dels treballs realitzats tens especial satisfacció per algun d'ells? I per alguna de les tècniques utilitzades?

El gravat és una tècnica artística que em convé. La tècnica dels diferents procediments és gairebé sempre la mateixa, arcaica però molt engrescadora, i permet donar vida a una idea a l'instant, amb la incorporació de tota mena de tècniques additives, que són infinites en la modernitat. Es pot aconseguir tot tipus d'efectes i variants que acaben per personalitzar una obra, i una sensibilitat.

- Què recomanaries a un artista que comença?

A un artista que comença li recomanaria que sigui ell mateix. Que treballi. Que es faci preguntes. Que cada resposta que trobi sigui la font d'una nova pregunta. I quan tingui embastat aquest autoqüestionari creixent, una mena de muntanya màgica personal que se l'haurà guanyat a pols, que vagi a fer-hi camí, a seure en un racó tranquil i allí, en aquell precís indret, hi podrà llegir els textos dels grans poetes.

- Quin gravat compraries ara mateix?

Quin gravat compraries ara mateix? El que acabo d'acabar. L'últim que he fet i que avui he titulat *Les amigues de la Dama d'Elx*. És de petites dimensions -32 x 45 centímetres-, hi ha un *collage* del retrat d'aquesta Dama, de la cara, i a la vora unes altres cares, expressions i gestos de figures femenines, les amigues, i espais de suggeriments evocats mitjançant tècniques d'aiguafort i veladures. Res a veure amb les *Demoiselles d'Avignon*, on tot està molt calculat, malgrat la joventut de l'artista. Les senyorettes nues es miren en un espill imaginari i, en el moment següent, potser menjaran la fruita prohibida o la fruita del

mercat de la Boqueria que hi ha als seus peus. Cal dir que en aquestes dues obres el llenguatge formal és tot un altre. En l'obra de Picasso els rostres són màscares, més africanes que no pas del carrer Avinyó barceloní, i en el meu gravat són vitalistes, del carrer, més humanes, no pertanyen al teatre dels morts sinó al gran microteatre del món dels vius, on tot és menys estructurat. Més enllà de l'art hi ha la vida. L'anomenada Reina Mora es podria passejar entre nosaltres amb la seva bellesa capital d'escultura ibèrica i els seus cinc segles de pentinats complicats i bells, que ens separen. Les senyorettes d'Avinyó ja han fet el seu camí i l'únic espai que els correspon és el de la tela dins el museu. Jo, amb permís del mestre, compraria el meu últim gravat, perquè m'ho puc permetre!

- Com veus la teva obra en el futur?

Viva, ja que jo em veig viu. Aquesta part polivalent que jo formo és cada vegada més engrescadora. Com una vida que es va reciclant i amb aquest esperit, que és el mateix de les avantguardes; és el que m'inspira, m'engresca, em dóna vida.

Totes les aportacions tècniques noves són bones, són enriquidores; l'art és aglutinador més enllà dels gèneres. No sóc especialista de res i sí artista de tot.

- Què et sembla el món del gravat avui?

El món del gravat viu ara un bon moment de creació perquè els avenços tècnics posen a l'abast de l'artista una gran riquesa de tècniques que el creador pot portar al seu camp per realitzar qualsevol idea. I aquesta és, al capdavant, la missió de l'artista, si és que en té alguna, encara que jo m'estimo més parlar de feina, de quefer, d'aventura... Una altra cosa i ben diferent és el món de l'art, el mercat de l'art, la gent de l'art, les modes... Però aquest és un tema que no m'interessa gaire. Que cadascú faci la seva feina. I pel que fa al camp del qual estem parlant, n'hi ha molta si la volem portar a les últimes conseqüències. I aquest sí que és un tema que em fascina: els reptes de la complexitat creativa.

Josep Manel Simó Gombau